

Motion till riksdagen

1986/87:Sk109

Stig Josefson m. fl. (c)

Ändringar i vinstdelningsskatten, m. m.
(prop. 1986/87:42)

Vinstdelningsskatten och löntagarfonderna

Proposition 1986/87:42 behandlar tekniska förändringar i den s. k. vinstdelningsskatten m. m. Centern har starkt motsatt sig införandet av denna skatt, framför allt på grund av dess koppling till löntagarfondssystemet. Vi är fortfarande starka motståndare till skatten som sådan och vill att den snarast avskaffas.

Motiven för löntagarfonderna och därmed vinstdelningsskatten har varit många:

Fonderna skulle försörja näringslivet med riskvilligt kapital. Denna uppgift har den svenska börserna mer än väl uppfyllt genom de stimulanser som de icke-socialistiska regeringarna införde. Löntagarfonderna har framför allt dränerat företagen på vinstmedel som kunnat användas till investeringar och framtidsåtgärder.

Ett annat av motiven för fonderna var att de skulle vara ett stöd för den solidariska lönepolitiken samt dämpa lönekostnadsutvecklingen. De senaste lönerörelserna visar dock att arbetstagarna på intet sätt varit beredda att sänka sina löneanspråk för att fackföreningarna och politikerna skulle få disponera fondmedel för aktieköp.

Fonderna skulle vidare enligt de ursprungliga tankarna överföra makten över produktionsmedlen till arbetstagarna. Bristen på vilja att demokratisera valen till fonderna och den negativa inställningen till löntagarnas vinstandelar visar att man bara är intresserad av att ge fackföreningarna och deras ombudsmän mer makt.

Centern anser att löntagarfonderna snarast bör avvecklas. Ett viktigt steg i denna riktning är ett avskaffande av vinstdelningsskatten.

Allmänt om vinstdelningsskattens konstruktion

Vi konstaterade redan vid införandet att regeringen valt en ytterst komplicerad modell för beräkning av vinstdelningsskatten. Detta har medfört en orimlig arbetsbörda för såväl företag som taxeringsmyndigheter. Skatten strider mot regeringens egna uttalanden om nödvändigheten av att bestämmelser och administrativa rutiner bl. a. på skatteområdet inte utvecklas i en från kontrollsynpunkt komplicerad riktning.

Vinstdelningsskatten är vidare inte konkurrensneutral, och denna brist på neutralitet gäller såväl mellan företag som drivs i olika företagsformer som

mellan olika företag inom en och samma företagsform. Den har också olika effekter beroende på vilka slag av tillgångar som dominerar i ett företag. Företag med stort inslag av byggnader och markanläggningar har särskilt i samband med investeringar drabbats hårt jämfört med företag med stora inventarietillgångar. Ett belopp motsvarande inflationen på nominella skulder kommer nämligen att betraktas som intäkt samtidigt som avskrivningen på byggnadsinvesteringarna blir obetydliga.

Andra påtagliga brister är att vinstdelningssystemet inte medger att företagen utjämnar förluster mellan olika år.

En svaghet som centerpartiet kritiserade hårt vid införandet var att vinstdelningssystemet var en slarvig, ogenomtänkt produkt. Detta visas inte minst av de omfattande förslag till förändringar som nu läggs fram samt att ytterligare utredningar pågår. Vinstdelningsskatten är på det hela taget en dåligt utformad skatt. Vi vill trots dessa principiella ståndpunkter kommentera de föreslagna förändringarna.

Fribeloppet

Regeringen föreslår en höjning av fribeloppet till 1 milj. kr. Det innebär att några småföretag slipper undan att betala vinstdelningsskatt. Då vi ej av lagtekniska skäl kan yrka på ett avdrag på hela vinstdelningsskatten föreslår vi en höjning av fribeloppet till en nivå där samtliga företag undantas från skatten. Vi föreslår att beloppet höjs till 10 miljarder kronor.

Intressegemenskap

Endast ett fribelopp kan i dag utnyttjas av företag som ingår i samma koncern eller av företag mellan vilka det råder intressegemenskap. Regeringen föreslår i sin proposition ett förtydligande av betydelsen av innebörden i termen intressegemenskap. Man anger att intressegemenskap föreligger då två företag i huvudsak står under gemensam ledning. Däremot föreslår man att offentligt ägda företag skulle undantas i så måtto att stats- eller kommunägda företag som ej är verksamma inom samma eller likartad verksamhet inte anses ha intressegemenskap.

Denna förmånliga behandling utifrån ägar- och intressegemenskap innebär en positiv särbehandling av de offentliga företagen. Två företag som ägs av en kommun behandlas på ett annat sätt än samma företag ägda av en privat ägare. Såväl stat, kommuner som privata ägare driver verksamhet inom skilda områden. Privata ägare får dock inte enligt förslaget tillgodogöra sig mer än ett fribelopp. De offentliga ägarna kan få tillgodogöra sig fler. Detta är i konkurrenshänseende ej normalt.

Vi anser att konkurrensen mellan företag, oavsett ägarstruktur, skall ske på lika villkor. Då vi ej kan yrka avslag på hela förslaget yrkar vi på att kraven på intressegemenskap för privata ägare också villkoras till att gälla företag inom i huvudsak samma verksamhetsområde.

Resultatutjämnning inom koncerner

Mot. 1986/87

Sk109

Den föreslagna principen att företag vid vinstdelningsbeskattningen helt eller delvis skall få bortse från koncernbidrag är bra. Förslaget innebär dock att förbudet mot s. k. etappvisa koncernbidrag återinförs, dvs. det mottagande bolaget får inte för samma beskattningsår erhålla avdrag för utgivet koncernbidrag. Den för företaget enklare metoden att "poola" koncernbidragen i moderbolaget för att sedan återfördela till dotterbolagen försvåras. Skälet till detta är enligt utredarna att koncernbidraget skulle kunna ge ökade möjligheter till resultatutjämnning.

Koncernbidragens uppgift är att utjämna resultaten mellan olika delar i en koncern. Det kan därför ifrågasättas varför någon gräns för koncernbidragen skall sättas. Den princip som bör råda för företagsbeskattning är att det skall finnas mellan olika organisationsformer. Beskattningen bör ske lika för företag antingen de bedrivs i koncern, åtskilda bolag eller i ett enda bolag. Skatteuttaget bör regleras genom skattesatsen, ej genom krångliga bestämmelser för resultatutjämnning. Då vi ej tilläts yrka avslag på hela propositionen yrkar vi att koncernbidragen skall få avräknas vid beräkning av vinstdelningsskatteunderlaget oavsett i fall man fått göra avdrag för något utgivet bidrag.

Pågående arbeten

Redovisning av pågående arbeten kan i balansräkningen ske på två olika sätt. Vid beräkningen av anskaffandet av pågående arbeten kan företaget välja att inkludera indirekta kostnader och avsätta dessa till en obeskattad reserv eller att ej inkludera dessa kostnader. Förra förfaringssättet ger en bättre information om det verkliga värdet av företagets verkliga resultat och värdet av tillgångarna.

Bestämmelser om återläggning av dolda reserver vid beräkning av vinstdelningsskatteunderlaget medför dock att vinstdelningsskatten blir större ifall de indirekta kostnaderna inkluderas än om de ej inkluderas. Företaget väljer på grund av dessa regler en från principiell synpunkt sämre redovisningsmetod. Vi anser att det är olyckligt att inte de möjligheter till justering av detta missförhållande som utredningsgruppen anvisar har lett till förslag i propositionen.

Hemställan

Vi hemställer därför

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om vinstdelningsskatten m. m.,

2. att fribeloppet höjs från 500 000 kr. till 10 000 000 000 kr. (10 miljarder kronor).

Mot. 1986/87
Sk109

Stockholm den 18 november 1986

Stig Josefson (c)

Stina Eliasson (c)

Marianne Andersson (c)

Gunnar Björk (c)

i Gävle

Olof Johansson (c)

Rolf Kenneryd (c)

Anna Wohlin-Andersson (c)

